

SİBİRYA'DA SUNİ BİR DENİZ

Daha başka büyük bir iklim projesi de gene Rusya'dan gelmektedir. Mühendis Dawydow Sibiryadaki dev iki nehri, Yenisei ve Ob'u, 25.000 kilometrekare kadar yüzeyi olan bir deniz halinde birleştirerek sularını toplamağı düşünmektedir, geriye kalacak fazla su ise, bu vesile ile güzelleşecek olan Turgai Çukuruna, Aral Gölüne veya Hazar Denizine akıtılacaktır. Bu proje, Bonn'lu Profesör Flohn'un kanısına göre, prensip bakımından gerçekleştirilecek nitelikte ve hiçbir surette utopik olmayan bir projedir. Bu sayede Orta Asya'nın kuru bölgelerinde buharlaşma artacak ve herşeyden önce kenar bölgelerde yaz başı yağmurları da bir parça fazlaşacaktır, bu da Orta Asya'da olumlu bir iklim değişikliğine sebep olacaktır.

Buna rağmen bu gibi dev projeler henüz kum sandığı oyunlardır. Uygulamaya geçmeden önce daha çok esaslı araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Böyle muazzam bir iklim değişikliğinin sorumluluğunu bugün kolay kolay kimse üzerine alamaz. Züriç'den Prof. Dütsch :

«insan acaba genel dolaşım üzerine girişeceği bu deneylerden sonra, çağırdığı «ruhları» tekrar geriye gönderebilecek kudrette midir? Mesele şu veya bu şekilde elde edilecek bir kazanç değil, dünya ikliminin yeter derecede stabil olup olmayacağıdır», demektedir. Tabii böyle muazzam değişiklikler bir daha geri dönmeyecek felâketlere, örneğin, yeni bir Buz Devrine sebep olabilir.

X — MAGAZİN'den

KARELİ BİLMECEMİZİ ÇÖZMEYE UĞRAŞAN OKUYUCULARIMIZA

İlküçe uzun zamandan beri Düşünme Kutusunda ayın bir numaralı bilmeceyi Kareli bilmece lerdir. Bu bilmece ler birçok memleketlerde, gezilerde, boş zamanlarda, bir şey beklerken sevak uğraşılabilir bir bilmece türüdür, zamanın hoş geçirilmesini sağlar. Yalnız biraz uzun sürerler ve başlangıçta iyi bir ip ucu yakalanmazsa, çoğu kez yarıda bırakılırlar.

Bu bakımdan okuyucularımız arasında bu bilmece lerden tamamiyle faydalanmayanları da bu zevkten yoksun etmemek için bu seferkinin çözülmüş şeklinin bir kısmını etraflıca açıklayacak ve böylece okuyucularımıza ilerideki uğraşlarına ışık tutmuş olacağız. Şimdiye kadar kendi kendine onları çözmeyi başarmış olanlar ise bu satırdan aşağısını, bilmeceyi çözdükten sonra okuyabilirler :

Kareler şöyle genişliğine bir gözden geçirilirse sağdan birinci sütunun ortasındaki iki karenin aynı olduğu ve ikinci sütunun orta ve alttaki sağ rakamlarının da eşit olduğu görülür. Bunları meydana çıkarmak önemli bir başlangıçtır. İlginc olan bir nokta da bu sayının ikinci bir sayıyla bölündüğü zaman bölünme sayısının, bölüme eşit olduğudur. İşte bu bir ip ucu dur :

Birbirine eşit iki sayı (ikinci sütunun sağdan en aşağıda ve ortadaki sayıları) çarpılırsa üstte sağ sayıyı verecek demektir. Şimdi 1-0 arasında hangi

sayı başka bir sayıya bölündüğü zaman bölünme bölüne eşittir :

Şu halde bizim aradığımız sayılar ya $4 = 2 \times 2$, ya da $9 = 3 \times 3$ olacaktır.

Küçük olduğu için 4 ten başlar ve 4 ve 2'leri de yerlerine koyarsak :

$$\begin{array}{r} 24 = 2. \\ : \quad + \\ 2 = 44 \\ \hline 2 = 2. \end{array}$$

bu sonuç alınır. Şimdi yukarıda 2. diye üç rakamlı bir sayı var, buna 4 4 ekleniyor ve 2. diye üç rakamlı bir sayı meydana geliyor. Yukarıda ikinci basamakdaki sayı ile 4'ün toplamı ondan küçükse aşağıdaki toplam sayısının soldan ilk rakamının 2 olması gerekir, fakat 2 değildir, kare başkadır. O halde biricik ihtimal 3 olmasıdır. Şu halde 3'leri de yerlerine koyarsak, bir de görürüz ki

$$\begin{array}{r} .7 - .24 = 283 \\ - \quad : \quad + \\ 28 : 2 = 44 \\ \hline 37 - .2 = 327 \end{array}$$

sağda $3 + 4$ te 7 olarak ortaya çıkar ve 7'ler de yerlerine konulur. Ayrıca 8 de bulunmuş olur. Bundan ötesi de artık kolayca bulunabilir. Tabii tesadüfen ilk denediğimiz $4 = 2 \times 2$ istediğimiz sayı çıktı. Çıkmasaydı $9 = 3 \times 3$ 'ü deneyecektir, ikisinden birisi herhalde bilmeceyi çözmek için aradığımız sayı olacaktır.

1	2	3	2	5	6	7	8	9
:	:	=	:	:	:	:	:	:
1	1	2	:	2	2	3	:	:
=	=	:	:	=	=	=	:	:
1	2	4	:	3	4	3	:	: